

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЧА.

(Соунгієр.)

ПЕШТА.

Четвртакъ

16. Декемвриа. 1843.

Год. III.

ПОЗЫВЪ НА ПРЕДЧИСЛЕНИЕ П. Б. СКОРОТЕЧЕ.

Съ концемъ ове 1843. године свршавасе второ полгодишнѣ теченіе нашегъ Листа, и тако ступамо у нову 1844. годину, коя нась са самомъ надеждомъ родолюбивіегъ усердія Сербски Читателя спрамъ свога Књижества — ободрава, да смо се отважили, по могућству душевны и фусічески сила наши (премда смо досадъ безъ сваке корысти велику жертву на издаваш његово принели). теченіе истогъ овогъ Листа и далъ продолжити. — А да є овай Листъ по опредѣленію свомъ Сокровищница она, у којо се умне наше драгоцѣнности Народне и садъ и унапредъ полагати, и Потомству Сербскомъ съ рода на родъ као най-скupoцѣнній адићаръ предавати, и хранити могу, держимъ да бы о томе излишно овдѣ говорити было; јеръ сви, кои понятія о средствама изображенія Народнѣгъ имаю, добро знаду, да мы чинимо са издасанїмъ овогъ Листа више, него што намъ моћи и силе стаче; пакъ на жалость нашега Књижества онѣтъ зато нашъ милый Сербскій Родъ ладнокрвно Листъ овай нашъ слабо предчишлявајућисе под-помаже. — Књижество се као и свѣтъ, съ једнимъ раменомъ исправити неда; но нужно є, да се съ више рамена, и то велимъ, свойски цѣло Књижество подупре, пакъ ће онда сигурно и ово наше послованї по жељи нашој и Народной, за рукомъ испasti: и тако не само да ће съ напредкомъ Просвѣщеніе наше поспѣшествовать, и да ће се наше Народне Школе, кое су найглавній предметъ овогъ Листа, подпомоћи; него ће юнить и моћи душевногъ и коли-чественногъ нашегъ бытія Народногъ јдріја предъ остальнымъ, ячимъ и слабимъ Народ'ма постати. — А гдј треба милый Сербине и дична Сербкињо већу помоћи жертву принети; него на онай Листъ, кога є цѣљ на изображеніе Народнѣ, и на подпомагаш Народны наши Школа, гдј се мила наша отрасль воснистава, опредѣлена ?!

Позывлѣмо дакле и умолявамо: Любителѣ, Усердствователѣ, Посредство-вателѣ, и све љѣжногъ пола красне и благоразумне Читательке и Поспѣшице нашега Књижества, да се што скорије на Листъ овай предчишити благоусерд-стую, и то или на свакой ц. кр. Пошти, или съ франкіратымъ писомомъ кодъ нась самыхъ (подъ адресомъ: An die Redaction des Pester — Szkarolecsa, Rosen Platz Nro. 285).

www.unilib.info
Не иначе умолявамо и ону ГГ. совокупителъ, кои су намъ и пре усердство-
вали, да бы се и у будуще са совокупленіемъ Предчисленика неотрекли; као
што опеть слободу узымамо, умолити, да бы га и Высокоученна Господа, коя су
любовь и наклоность имала, Листъ овой са умнымъ своимъ Прилозима краси-
ти, и у напредакъ са лепымъ и полезнымъ своимъ Производима засађивали.

Цена є за полъ године 4 фор. сребра.

У Пешти 10. Декемвриа 1843.

Димитрій Іванновичь Изваватель.

П А С Т Ы Р Ъ.

(по Мађарскомъ)

одъ

Т. Райковића.

Далеко се звонце чуе
Отисну се полѣмъ стадо;
А око ми еднак' радо
Теб' краину погледуе! —

Другда я самъ съ фруломъ гласномъ
Полазіо ово полѣ,
У юу свирао добре волѣ
При вечеру тихомъ, красномъ.

Другда опеть у дубрави
Яньце пасућ' свилоруне,
Пѣвао самъ сласти пуне
Миле пѣсме одъ любави.

Позадуго стонимъ сада
На высокой на планини,
Одкудъ с' оку изгледъ чини
Съ истокъ сунца до запада.

Плавость неба погледъ бае
Чиста плавость безъ облака;
Срце даже вышия зрака
Комъ жуборный потокъ сяе.

Но су срећномъ ова мила —
Нит' боляно срце мое
Съ тымъ осѣћа дражи кое,
Ер' га любве мори сила!

Тамъ у оной цвѣтной долинѣ
Подніже се дворацъ съ лѣва;

И у нѣму сѣди Дѣва
Правый узрокъ моіой болни.

Любимости препунъ райске
Обчара ме стасъ умилный;
Зажегоще огань силеный
Нѣногъ лица руже майске.

Голубицо лѣпа Дѣво!
Де отвори стакленъ прозоръ,
Еданъ погледъ бацы озгоръ,
Твой те Паstryръ чека ево.

Али залуд' вичемъ яданъ,
Не чуе ме она крута;
Само одекъ по сто пута
Шалѣ мени зефиръ хладанъ

Плавость неба заклонише
Облачине невесело;
Не види се стадо бѣло
Нит' се звонце чуе више.

Съ Богомъ съ Богомъ Дѣво красна!
И ты долю моја Друго!
Иде Паstryръ — ал' му туга
Мучи срце ахъ ужасна!!

П О Л Е З Н А С О О Б Ш Е Н I Я .

ш

едногъ Священника.

Дванайстъ Златны Правила.

4. Буди искренъ и спрама себе и спрама
дрѣгогъ. Неуселявой онакове у себе мыслы,
коима бы си дрѣгогъ преварити могао. Ако

си праведанъ, не машъ узрокъ претварати-
се. Искренногъ человека совѣсть много в мир-
нія и блаженія ѿ совѣсти притворника. Са-
мо онай може постоянѣ предъ Гражданствомъ
честь имати, кои и внѣтреннѣ онакш ѿсѧ,
каш што внѣшнѣ твори. Двовичанъ человекъ
пре или после издатисе мора, и онъ ѿ тогъ
боехисе, непрестанш стрепи, и за незаслѣ-
женѣ честь сохранити мохи, и найгадній груѣхъ
гот въ вчинити.

5. Люби Бога паче свега, а ближнійъ
како самогъ себе. Своеволнш никомъ непра-
вицъ немон учинити. И ово юшть ніе доста;
но да у полной мѣры праведанъ бѣдешъ,
твогъ у бѣди находећегъ се брата по могѹ-
стивъ подпомажи; и што нежелишъ да дрѹгій
теби учини, то и ты дрѹгомъ за животъ учини-
ти немой: и све оно што теби ѿ дрѹгогъ па-
дне добро, сердечнш и ты братъ твомъ учини.

6. Умѣри себе у елѣ и пиѣ, и бѣди сво-
има страстиа Господаръ. Прекомѣро ело
и пиће здравлѣ ти квари, и иманѣ упропас-
ћава, а страсти опеть могѹти и добродѣтель
твою и самъ животъ упропастити. Преће не-
го што на увеселеніе пошао бѣдешъ, тврдо
у себе заключи, да мѣрѹ прећи нећешъ: и
ако бы тебе или твоє любимце тамо тко иувре-
діо, преће тѣжбе, ублажи гнѣвъ и яростъ твою.

7. Удалявай ѿ себе свакъ нечистоћу, коя
бы те предъ дрѹгими ѿгадити могла. Кадъ
каковъ лепъ домъ видишъ, ели! да се у тे-
би и ѿ бывателма истогъ дома нѣко добро
мнѣніе возроди. Такш исто быва и ѿ нами,
кодъ дрѹгихъ. Човекъ внѣшнѣ чистъ каш
свакомъ се чини да мѣ и дѣша чиста; на-
противъ нечиисто одѣло показаће человека и внѣ-
тренность ѿ гаднимъ и нечиистимъ.

8. Не ѿчаявай у свакой малой бѣди. Пѣ-
тникъ продолжава мирнымъ и радостнымъ дѣ-
комъ пѣтъ свой къ милой своїй отче-
вии и онда, кадъ мѣ се ољя и сиѣгъ около
главе віе, и кадъ мѣ песакъ или блато ко-
рачае ѿтерећава.

Човече! незаборави, да є твой животъ
на овомъ свѣтѣ једно самш пѣтешествие.

9. Шта человека чини срећнымъ? Не по-
носъ, ни богатство, не высоко достоинство,

ни слава; но добродѣтель, чиста совѣсть,
здравлѣ, домашний миръ, съ сосѣдма братскій
и любованъ животъ, дѣятельность и задово-
льство. Тко дакле жели срећанъ и блаженъ да
бѣде, тай некаје не тѣжи противъ онакови бѣ-
да, коима се помоћи не може, но къ Богу за
шлагашанѣ некъ вопије.

10. Ако ти срећа дѣло и непрестанш слѣ-
жи, лагкш се можешъ возгордити. А коликш
си више гордъ, толикш ти є теже ударце
сѫбине поднети, толико те лагше несрећа
шбори. Свакогъ доброгъ дѣла награда є ра-
дость, а злѣ, награда є жалосъ. Найжало-
стнѣ є онда кадъ видишъ да си самъ твоїй
несрећи узрокъ: а найвећа радость осећа онай,
кои нема у животѣ свомъ да се ѿ чемъ
годъ касе.

11. Не воображавай у себи да си ти най-
совершени. Єрбо какш годъ што у твоима
пресудама (*iudiciis*) лагкш се преварити, та-
ки и у послѣ твомъ погрѣшиши можешъ. Ово
знаюћи, трѹдисе да ти познанія, науке и из-
слѣдованіа ѿ дана на данъ возвращаваю, а
морално обхожденіе съ обычайма заедно да
ти се поправљаю.

12. У данашњемъ свѣту бадава добити
ништа се не да, къ ничемъ безъ труда до-
би се не може. Упражнявай се непресудни у
ономъ што є добро и полезно, и у самой до-
бродѣтели и добромъ обхожденію. Пакъ ако
еданъ пѣтъ или дрѹгій пѣтъ и ниси твомъ на-
мѣренію вѣранъ био, непопѣщай, пробай и
усилји се свагда къ точки верховногъ совер-
шенства доспети.

(продужићесе.)

ПЕРВА ЛЮБОВЬ КАРЛА V.

Історіческа Новелла.

(продуженіе.)

Графица отъ Лалаингъ была в истине
обећала, да ће Јованки друга мати быти;
али она є напрестанно у глави держала, да
се само у чему Краљу не замери, и стымъ
нѣгове се милости не лиши. Зато она не са-
мо да єе Јованку отъ брата Балдуина пре-

поручену, отъ предстоеће жалостне будућности сада чувала, него на жалост јошти є и сама Карлу у любови подпомагала... Ово є исто чинјо и Клаудиј, кој є держао себи задужност, само да свакда Царевой воли задоста учини, и свимъ нѣговимъ страстима удовлетвори. И тако є јошти тиняюћу любовь у персима нѣговимъ свакїй данъ већна подпалывао.

Карль є зато опетъ благородно и нѣжно осећао како за Јованкину честь, тако и за свое высоко достоинство; зато намысли, да любовь съ ньоме у потаи проводи. Но наскоро имъ се ова ньова нѣжна любовь прекине. Градъ Турна по краткомъ обсажденију преда се Цару, и тако онъ, како є ово чуо, морао є изъ замка Шоориса тамо ићи: но при полазку своме ніе могао да не оде Јованки, и съ ньомъ се неопости. Ербъ тко бы могао знати, да ли ћеду се опетъ кадгодъ видити? Но Карль се само за кратко време кодъ града Турне бавio, пакъ се по томъ весма у потаи само са своимъ вѣрнимъ Клаудијомъ натрагъ у Шоорисъ врати. И овай Царевъ са Јованкомъ састанакъ само є Грофица отъ Лалингъ знала.

Было є тихо и ведро вече при свершетку мѣсцеца Јунia. Красный вертъ кодъ замка Шоориса разногъ цвећа и была пріятнимъ мириромъ провејао є цео онаи широки предѣль. Западный вѣгрићъ шушташе са лишићемъ древеса; све є мирно и тихо почивало. Само у једномъ гушћемъ отдѣленију верта чуосе ходъ две особе, кое се тихо разговараху, и исподъ руке узете шетаху.

— Ютро? ютре є већи? рекне Јованка.

— Я морамъ отлазити, дужност и судба то хоћео, отговори Карль.

— О мой Царе, мой Государе и мой любезниче, зашто ме наћосте тако слабу, заръ я ктому ни самъ преправна была. Заръ я ни

самъ знала, да ће то тако испasti морати? Заръ я ни самъ често у сретномъ моме часу говорила, да ће само једна капљица мое среће цѣо животъ мой сладити. А садъ смртный часъ приближује ми се; ћебо растанакъ ми є моя смрт — садъ се вы отъ мене растаете, садъ се сунце предъ моимъ очима помрачава, садъ самъ у отчаяњу при концу живота! О немоите ме презрѣти, Государе и Царе мой... садъ повыкне она горко плајући. Я самъ само грађанска једна кћи; бодра храбрость, коя Ваша и Вашу благородность украсава, мени ніе прирођена: я ништа немамъ, окромъ любовь и то чисту любовь, немоите ме презрѣти!

— Тебе, Јованко, я презрѣти! повыкне Царъ, и плачућу дѣвицу загерли. Я ћу тебе чрезъ цѣо мой животъ чествовати. Сва моя Господи, коя себе благородныјъ називају, имаду само једну дужност, али сердце не. Она мени служе, зашто и я ньима служимъ, ћебо ђиј я противъ ньовы непріятеля защицавамъ, то и они мене противъ мои бране; она се био у моимъ борбама, ћебо ђиј я на достоинства подижомъ. Она се не кланяю предамномъ, него стреше одъ мене. А Ты си ми једна све дала поради самогъ мене; найвеће и најсветије си ты мени жертвовала, премда си знала да те свака несрећа очекује. Ты си ми дала твоју любовь за любовь, и тако ми мое Царске речи, и овога наприма креста, я ћу ти свакда вѣранъ остати, — моя є любовь твоя, пакъ ако є Царъ и проморанъ, свою руку другој пружити, то сердце Карлово остаје Јованкино! Ово ти се я заклинћи, као што є Богъ на небу.

Дѣвица садъ падне на перса Карлова, конъ у главу полоби. И мѣсецъ, кој у овай ма иза облака изыђе, огледасе садъ у сузи Царевой.

(продужићесе.)

Издаватель Димитрій Јовановићъ. — Учредникъ Димитрій Теодоровићъ

(Rosen - Маѣ № 285.)

У ПЕШТИ словами Баймоловићъ.